

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 1995/ 54
KARAR NO : 1996/ 8

ÖZET : POAŞ'ta sözleşmeli statüde çalışan personelin, işsonu tazminatı isteminin reddedilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açtığı davanın idari yargı yerinde çözümlenmesinin gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Müşerref Ergenç

Davalı : Petrol Ofisi A.Ş. (POAŞ)

O L A Y : Davacı, Petrol Ofisi A.Ş. Genel Müdürlüğünde, sözleşmeli statüde çalışmaktayken kendi isteği ile emekli olduğunu, Petrol Ofisi Sözleşmeli Personel Yönetmeliğinin 116. maddesinde, emekli olan personele "işsonu" tazminatı ödeneceğinin kabul edilmiş bulunmasına rağmen, davalı idarenin ödeme yapmadığını ileri sürerek olumsuz işleminin iptali, işsonu tazminatının yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde 15.3.1995 tarihinde dava açmıştır.

Davalı idare görev itirazında bulunmuş, ANKARA 4.İDARE MAHKEMESİ; 5.5.1995 gün ve 435 sayılı; görev itirazının reddine mahkemelerinin görevli olduğuna karar vermiş; davalı idarenin görev itirazına ilişkin dilekçesi ile dosyayı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına göndermiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı; 8.9.1995 gün ve 67783 sayılı düşünce yazısıyla, 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarmış; Danıştay Başsavcılığının, davanın çözümünün idari yargının görev alanına girdiği yolunda ki 28.9.1995 gün ve 54-25-G sayılı düşünce yazılarında alınarak dosyaya konulmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, Selçuk Tüzün'ün Başkanlığında, O. Hulusi Mustafaoğlu, Süleyman Sezen, Nursel Aymakoğlu, Zafer Kantarcıoğlu, ^{Dr.} Erol Alpar ve Ertuğrul Takanın katılmaları ile yaptığı 22.1.1996 günlü toplantıda, raportör Hâkim Ayten Anıl'ın raporu ile Yargıtay ve Danıştay Başsavcılarının düşünce yazıları ve dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı İsmet Gökalp ile Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı Sinan Yörükoğlu'nun sözlü açıklamaları da alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava, sözleşmeli statüde çalışmaktayken emekli olan davacı tarafından, işsonu tazminatının verilmeyeceğine ilişkin işlemin iptali ve işsonu tazminatının verilmesi istemiyle açılmıştır.

Petrol Ofisi A.Ş. 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuş, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının bağlı kuruluşu iken Bakanlar Kurulu Kararı ile 3291 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre özelleştirilmiştir.

3291 sayılı Yasa'nın 14/b maddesinde, sermayesindeki kamu payı %50 nin altına düşünceye kadar kuruluşları, faaliyetleri, organları, yönetimi, sermaye miktarını tespitte Yüksek Plânlama Kurulunun yetkili kılındığı belirtilmiştir. Özelleştirme kapsamına alınan kurumların denetimi, sermayesindeki kamu payı %50 nin altına düşünceye kadar Anayasa'nın 165. maddesi doğrultusunda, 27.11.1994 gün ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Yasa'nın 11. maddesiyle düzenlenmiş bulunmaktadır.

Kurum bir yandan Türk Ticaret Yasası çerçevesinde anonim şirkete dönüştürülmüş olması, kurum bünyesine özel kişi ve kuruluşların alınması ve alınmaya devam edilmesi, kamu paylarının zaman içinde satılarak tamamen tasfiyesine yönelmesi, öte yandan kurumun sermayesindeki kamu payı %50 nin altına düşünceye kadar, denetimin KİT denetimi yöntemine göre yapılması ve sermayedeki kamu payı %50 nin altına düşünceye kadar kurum ve kuruluşların, faaliyetleri, organları, yönetimi gibi hususlarda Yüksek Plânlama Kurulunun yetkili olması, özelleştirme kapsamına alınan kurumun geçiş döneminde özel bir statü kazanmış olduğunu göstermektedir. Kamu kurumu niteliğinden özel hukuk tüzel kişiliğine geçiş döneminde, kamu hisselelerinin %50 nin üzerinde bulunduğu sürece içinde kurumun, kamusal denetime de tabi olması ve çalışanları hakkında yapılan düzenlemelerde gözönüne alındığında, kuruluşların kamu kurumu olma niteliğini tamamen kaybetmemiş oldukları sonucuna varılmaktadır.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesine ilişkin 399 sayılı KHK.nin 3-a maddesinde: Teşebbüs ve bağlı ortaklıklarda hizmetler memurlar, sözleşmeli personel ve işçiler eliyle görülür hükmü yer almaktadır.

Aynı maddenin (b) bendinde ise, teşebbüs ve bağlı ortaklıklarda Devlet tarafından tahsis edilen kamu sermayesinin kârlı verimli ve ekonominin kurallarına uygun şekilde kullanılmasında kuruluşun kârlılık ve verimliliğini doğrudan doğruya etkileyebilecek kararları alma, alınan kararları uygulatma ve uygulamayı denetleme yetkisi verilmiş asli ve sürekli görevleri, genel idare esas-

larına göre yürüten personelin, bu KHK. dışında 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'na tabi, bu KHK de belirtilen hukuki esaslar çerçevesinde aktedilecek bir sözleşme ile çalıştırılan sözleşmeli personel olduğu belirtilmiştir.

Sözleşmeli personel ile idare arasında düzenlenen sözleşmede, taraflardan birinin kamu idaresi olması, idarecilerinin personelden daha üstün bir hakka sahip olduğunu göstermektedir. Sözleşmeler genellikle idare tarafından düzenlenen -tip sözleşmeler- olup, idari sözleşme niteliği taşımaktadır. Bu sebeplerle Kamu İktisadi Teşebbüslerinde, asli ve sürekli kamu görevini yerine getiren ve kamu görevlisi olan sözleşmeli personelin yönetimle arasındaki ilişki, idare hukuku ilkelerine dayanan ve idare hukuku kurallarıyla düzenlenen bir kamu hukuku ilişkisidir.

418 sayılı KHK.nin 40. maddesine, 3291 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Özelleştirilmesi Hakkında Kanuna ve Petrol Ofisi Ana Sözleşmesine dayanılarak düzenlenmiş bulunan Petrol Ofisi A.Ş. Sözleşmeli Personel Yönetmeliğinin 116. maddesinde, kurum personelinin haklı sebeplerle sözleşmeyi sona erdirmesi durumunda, personele, sözleşmeli statüde geçen süreye göre işsonu tazminatı ödeneceği kabul edilmiş bulunmaktadır. Bu hüküm personelin sözleşmesinde de yer almıştır.

Yönetmelikler kendilerine kaynaklık eden yasaların hükümlerinin uygulanma yöntemlerini belirleyen ve idare tarafından yürürlüğe konulan genel düzenleyici tasarruflardır. Bunlara dayanılarak tesis edilen işlemlerin de bu nedenle idari nitelikte olduğunun kabulü gerekmektedir.

Bu nedenle işlemlerini Yasa ve Yönetmelikler çerçevesinde yürütmekle yükümlü olan idarenin, Yasa ve Yönetmelikte yer alan bir hükmün uygulanmayacağı yönünde aldığı karar olumsuz bir idari işlem niteliğindedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasınının 4001 sayılı Yasayla değişik 2. maddesinde: idari işlemler hakkında yetki,şekil, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için, kişisel hakları ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır.

.../...

5/1
2-

Açıklanan nedenlerle Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 22.1.1996 gün ve E.1995/1, K.1996/1 sayılı ilke kararı uyarınca dava konusu işlemin yasaya ve hukuka uygun olup olmadığının incelenmesinin idari yargının görevine girdiği bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ilişkin başvurusunun reddi gerekmektedir.

SONUÇ : Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 22.1.1996 gün ve 1995/1, 1996/1 sayılı ilke kararı doğrultusunda, davanın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğine, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 8.9.1995 gün ve 67783 sayılı başvurusunun reddine, 22.1.1996 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Selçuk TUZUN

Uye
O.Hulusi Mustafaoğlu

Uye
Süleyman Sezen

Uye
Nursel Aymakoğlu

Uye
Zafer Kantarcıoğlu

Uye
Dr. Erol Alpar

Uye
Ertuğrul Taka

1995/54
4